

Historia sukcesu, która trwa do dziś

PKS Żary to dynamicznie rozwijająca się firma transportowa, której historia sięga 1945 r. Od skromnych początków w roli stacji terenowej, poprzez liczne przekształcenia i prywatyzację, przedsiębiorstwo zbudowało silną pozycję na rynku przewozowym

Dziś, dzięki konsekwentnym inwestycjom, rozwojowi usług i nowoczesnemu podejściu do biznesu, PKS Żary nie tylko utrzymuje swoją markę, lecz także zdobywa prestiżowe wyróżnienia – w tym tytuł Gazeli Biznesu.

Powojenne początki

Historia PKS na ziemiach odzyskanych po II wojnie światowej rozpoczęła się w 1945 r. wraz z powstaniem Państwowej Komunikacji Samochodowej. W Żarach PKS zapoczątkowała działalność jako stacja terenowa PKS Ekspozytury Towarowo-Osobowej podlega-

jąca Państwowej Komunikacji Samochodowej z siedzibą w Poznaniu. 1 kwietnia 1953 r. utworzono placówkę terenową, która weszła w skład oddziału nr 1 Państwowej Komunikacji Samochodowej w Zielonej Górze z siedzibą w Żarach. Następnie 1 lipca 1960 r. placówkę tę przekształcono w oddział z filiami w Żaganiu i Lubsku. Funkcjonował on jako część Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej w Zielonej Górze, oddział V, z siedzibą w Żarach.

Pod koniec lat 70. oddział w Żarach dysponował 180 autobusami i 155 samochodami ciężarowymi. Do 1990 r. funkcjonował jako państwowe przedsiębiorstwo pod nazwą Krajowa Państwowa Komunikacja Samochodowa. Z dniem 1 stycznia 1990 r. przedsiębiorstwo zostało podzielone na 175 samodzielnych jednostek Państwowej Komunikacji Samochodowej, które uzyskały osobowość prawną. Warto wspomnieć, że w 2003 r. PKS Żary przeprowadził prywatyzację PKS Gliwice, a następnie połączył obie firmy w jedno przedsiębiorstwo.

Pierwsza działalność na terenie powiatu gliwickiego wiąże się z utworzeniem Stacji Terenowej numer V PKS w czerwcu 1945 r. Stacja podlegała pod II oddział w Chorzowie. Pierwsze obiekty zaplecza stacji znajdowały się przy ul. Zawiszy Czarnego 3. Działalność rozpoczęto od utworzenia pierwszych linii komunikacyjnych w lipcu 1945 r. na trasie Gliwice – Katowice. Następnie w sierpniu uruchomiono linię komunikacyjną na trasie Gliwice – Kraków. W grudniu 1945 r. utworzono kolejne linie do Łodzi.

W roku 1946 zostały uruchomione linie do Wrocławia, Kłodzka i Zakopanego. Dzia-

łalność przeniesiono na ul. Toszecką 11. W tym czasie firma funkcjonowała jako jednostka towarowo-osobowa. PKS Gliwice oraz PKS Żary funkcjonowały w tej formie do 1990 r. Losy samodzielnych przedsiębiorstw w gospodarce rynkowej były różne. PKS Żary jako pierwszy w Polsce w roku 1999 z dniem 1 stycznia sprywatyzował się w spółkę akcyjną pracowniczą poprzez leasing. Po prywatyzacji nastąpił rozwój spółki, która brała czynny udział jako inwestor strategiczny w prywatyzacji innych PKS-ów: Wejherowo, Łława, Nowa Sól, Tomaszów Mazowiecki. Brała również udział w prywatyzacji PKS-ów:

Poznań, Olsztyn, Zielona Góra, Legnica oraz Lubin.

Współczesność

Po prywatyzacji PKS Żary nie tylko realizował inwestycje kapitałowe, ale także intensywnie rozwijał swoją dotychczasową działalność. Rozszerzono przewozy międzynarodowe, wzbogacając ofertę o spedycję krajową i zagraniczną. PKS Żary zainwestował w nowoczesny tabor – zarówno samochody ciężarowe i naczepy, jak i autobusy. W tym okresie rozpoczęto także inwestycje budowlane. W Żarach przy ul. Przeladunkowej powstał nowy dworzec autobusowy.

W Gliwicach zakupiono bazę przy ul. Pionierów 8, przenosząc tam działalność z dotychczasowej siedziby przy ul. Toszeckiej. Na nowym terenie zrealizowano znaczące inwestycje: wybudowano halę

warsztatową o powierzchni 700 m kw. oraz budynek biurowy o powierzchni 1000 m kw. W kolejnych latach powstały dwie stacje paliw – przy ul. Toszeckiej 11 oraz Pionierów 8. Na tej ostatniej wybudowano również Okręgową Stację Kontroli Pojazdów. Równocześnie przeprowadzono gruntowny remont obiektów w Żarach, a następnie wybudowano dwa bloki wielorodzinne, obejmujące łącznie 95 mieszkań z garażami podziemnymi.

Po połączeniu PKS Żary z PKS Gliwice powstała grupa kapitałowa, w której skład wchodzi Feniks V sp. z o.o. oraz PKS Trans Żary sp. z o.o. PKS SA Żary posiada w tych spółkach pakiet kontrolny. Od momentu prywatyzacji obroty firmy wzrosły kilkukrotnie – na koniec 2024 r. wyniosły 133 mln zł.

80-letnia historia PKS dowodzi, że inwestycje, innowacje i zaangażowanie prowadzą do sukcesu.

► Józef Słowikowski, prezes PKS Żary, zastępca prezesa PIGTSiS

Legendarna marka, która dała początek 237 firmom

80 lat historii PKS to opowieść o rozwoju transportu i jego roli w codziennym życiu milionów Polaków.

Państwowa Komunikacja Samochodowa (PKS) to znana w całej Polsce sieć przedsiębiorstw transportowych, która przez dekady zapewniała mieszkańcom miast i wsi możliwość podróżowania, często tam, gdzie nie docierała kolej. Zapoznajmy się z historią PKS – od jej powstania tuż po II wojnie światowej, przez okres dynamicznego rozwoju, aż po współczesne przekształcenia i wyzwania.

Rozwój PKS-u

1 lipca 1945 r., na mocy decyzji szefa Państwowego Urzędu Samochodowego, rozpoczęto realizację przewozów osób i ładunków pod szyldem Państwowej Komunikacji Samochodowej. Przez kolejne

80 lat marka ta zakorzeniła się w świadomości kilku pokoleń Polaków, symbolizując możliwość podróżowania po kraju, zwłaszcza tam, gdzie nie docierała komunikacja kolejowa.

Dla mieszkańców wsi, małych miast i miasteczek autobus PKS był w tamtych czasach jedynym oknem na świat. Umożliwiał dojazd do pracy w rozwijającym się przemyśle, naukę w szkołach ponadpodstawowych i wyższych, załatwianie spraw urzędowych w powiecie i województwie oraz korzystanie z usług medycznych.

Organizacja PKS przeszła wiele przekształceń, ale jej podstawową działalnością zawsze były przewozy. 3 stycznia 1946 r. powołano Przedsiębiorstwo PKS jako jedno wielozakładowe przedsiębiorstwo zajmujące się przewozem osób. Od 1951 do końca 1959 r. PKS przejął istniejącą organizację transportową, stając się jedynym przewoźnikiem osób i ładunków. 31 grud-

nia 1959 r. przedsiębiorstwo to zostało zlikwidowane, a na jego bazie utworzono 17 wojewódzkich przedsiębiorstw wielozakładowych. W latach 1960-1975 podlegały one ówczesnym Radom Narodowym, a od 1975 do 1983 r. działały już wyłącznie pod nadzorem Zjednoczenia PKS. Był to okres najszybszego rozwoju firmy – w połowie lat 70. posiadała ona w całym kraju po ok. 30 tys. autobusów i pojazdów ciężarowych oraz kilkanaście tysięcy przyczep, naczep i przyczep autobusowych.

W latach 1983-1990, w wyniku zmian organizacyjnych, funkcjonowały cztery wielozakładowe przedsiębiorstwa PKS zajmujące się krajowymi przewozami osób i ładunków oraz dwa inne przedsiębiorstwa odpowiedzialne za przewozy międzynarodowe i zaopatrzenie materiałowe.

Jednostki PKS były w zasadzie jedynym przewoźnikiem osób w kraju i jako organizacja

największą firmą przewozu pasażerskie. Z dniem 1 stycznia 1998 r. wszystkie przedsiębiorstwa PKS zostały formalnie przekazane wojewodom. Jednocześnie zmieniono zasady realizacji przewozów osób w Polsce – rynek został otwarty dla wszystkich przedsiębiorców, a PKS przestał być jedynym przewoźnikiem.

Przekształcenia i współczesność

Z dniem 1 lipca 1990 r. wszystkie cztery wielozakładowe przedsiębiorstwa PKS zostały zlikwidowane, a ich oddziały przekształcono w samodzielne Przedsiębiorstwa PKS. W ten sposób powstało 237 niezależnych firm. Przedsiębiorstwa zajmujące się przewozami osób (171) podporządkowano ministrowi właściwemu ds. transportu, natomiast pozostałe, wykonujące przewozy ładunków, remonty pojazdów, zaopatrzenie materiałowe czy prace budowlane, podlegały wojewodom właściwym dla ich siedziby. Później, na bazie pięciu placówek terenowych, utworzono kolejne pięć Przedsiębiorstw

PKS świadczących przewozy pasażerskie. Z dniem 1 stycznia 1998 r. wszystkie przedsiębiorstwa PKS zostały formalnie przekazane wojewodom. Jednocześnie zmieniono zasady realizacji przewozów osób w Polsce – rynek został otwarty dla wszystkich przedsiębiorców, a PKS przestał być jedynym przewoźnikiem.

Przedsiębiorstwa PKS zaczęto prywatyzować i komercjalizować. W pierwszym okresie najpopularniejszą formą była prywatyzacja bezpośrednia poprzez leasing pracowniczy – w ten sposób sprywatyzowano niemal 70 przedsiębiorstw. W dwóch województwach istniejące Przedsiębiorstwa PKS przekazano marszałkom. Firmy przekształcone w spółki prywatyzowano poprzez sprzedaż udziałów lub akcji, a także przez bezpłatne przekazywanie ich poszczególnym jednostkom samorządu terytorialnego.

Obecnie w Polsce nadal działa 69 firm wywodzących się z organizacji PKS, które zachowały ten znak w swojej nazwie. Wśród nich znajduje się PKS Żary. Są one znaczącymi przewoźnikami osób, często również zarządzającymi infrastrukturą drogową, co zapewnia pasażerom odpowiednie warunki podróży i obsługi. Sytuacja gospodarcza większości tych firm jest dobra – dysponują sprawnym taborom autobusowym, zatrudniają wykwalifikowaną załogę i oferują usługi na wysokim poziomie.

PARTNEREM PUBLIKACJI
JEST PKS ŻARY

